

Številka: Up-407/14-26

Datum: 9. 1. 2017

**ODKLONILNO LOČENO MNENJE SODNICE DR. DUNJE
JADEK PENSA K ODLOČBI ŠT. Up-407/14 Z DNE 14. 12. 2016,
KI SE MU PRIDRUŽUJE SODNICA DR. JADRANKA SOVDAT**

*Če svoboda sploh kaj pomeni, potem je to
pravica, da poveš ljudem tisto, česar nočejo
slišati.¹*

1. Okvir juridičnih meja svobode izražanja ni dan vnaprej, enkrat in za vselej. Ko namreč svoboda izražanja (na primer) trči v pravico do časti in ugleda, spora praviloma ni mogoče razrešiti brez iskanja pravičnega ravnovesja med pravno varovanima vrednotama v koliziji. Težava je, da je izid sodnega spora negotov; ne glede na številne doslej izoblikovane in prepoznane objektivne kriterije, ki naj presežejo sodnikov subjektivni občutek, med drugim za sorazmernost. Prav to je predmet pogosto izražene kritike. Utemeljuje jo očitek, da negotovost sodnega izida vodi v samocenzuro. Ta očitek jemljem resno. Samocenzura krni svobodo izražanja v njenem bistvu. Negotovost sodnega izida se, menim, pogloblja, če se teža prizadetosti posameznikove časti in ugleda na koncu, v zadnji fazi odločanja obteži z dotlej neprepoznanimi prvinami pravice do časti in ugleda, ki obseg varstva te pravice razširjajo. Poleg tega: če strankama ni bila dana možnost, da se izjavita o na novo izoblikovanem pravno varovanem interesu, ki razširja področje varovanja pravice do časti in ugleda, dvomim, da lahko presoja temelji na vseh za odločanje pomembnih okoliščinah obravnavanega izražanja. Še posebej se mi zdi sporno, da stranka, ki ji je taka razširitev v breme in zaradi nje spor izgubi, ni mogla v luči na novo izoblikovanega interesa skozi prizmo okoliščin konkretnega primera predstaviti svojega videnja nasprotnikovega položaja *in concreto*. Pri tem je jasno, da je brez

---

¹ G. Orwell, Svoboda tiska, napisano kot predgovor k Živalski farmi [prevedel Boris Grabnar], Mladinska knjiga, Ljubljana, 2016, str. 157.

celote predstava o delih nesmiselna in da je pomen izraženega (so)opredeljen s širšim kontekstom. Kaj vse spada v ta širši kontekst, kratkovidne sodnikove oči zlahka spregledajo. To so v bistvenem razlogi za razhajanje z večinsko odločbo in, menim, njenim ključnim razlogom, da je treba tožniku – politiku v vlogi družinskega očeta zato, ker so na fotografiji tudi njegovi otroci in žena priznati pravno varstvo pred neupravičenimi posegi v ugled njegove družine. Naj dodam, da moje razhajanje nikakor ne pomeni, da s tem sprejemam objavo podob otrok in soproge politika v ostri politični satiri, ki je namenjena kritiki delovanja politika. Presoja z vidika njihovih osebnostnih pravic namreč ni bila tema obravnavanega primera.

I.

2. Odškodninska sankcija iz 178. člena Obligacijskega zakonika (Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo) je bila v izpodbijanih sodbah izrečena zaradi kršitve tožnikove pravice do časti in ugleda. Tožnik je s tem dosegel zadoščenje za (svojo) nepremoženjsko škodo.² V postopku pred Ustavnim sodiščem sta bila sporna tako (i) trk med pravico do svobode izražanja in pravico do časti ter ugleda,³ ki se varuje v okviru pravice iz 35. člena Ustave, in (ii) nujnost izrečene sankcije v demokratični družbi, ki jo opredeljuje *zakonsko* pravo za primer kršitve posameznikove pravice do časti in ugleda.

3. Za ugled škodljivo izražanje je v danem primeru vtisnjeno v objavi dveh družinskih fotografij. Na njiju je z manjšimi črkami zapisano "dr. Goebbels z družino" in "dr. Grims z družino." Fotografiji sta bili objavljeni na predzadnji strani tednika Mladina, v satirični rubriki ob spremljajočem besedilu v petih vrsticah v poudarjenem tisku. To besedilo se je glasilo: "Naš nekdanji sodelavec Sena Driskić je na svojem fejsbuku dr. Grimsa primerjal z dr. Goebbelom. Uredništvo Mladinamita se pridružuje protestom. Mogoče se zdi, da se dr. Grims zgleduje po svojem vzorniku, a mu do njega še veliko manjka in mu trenutno ne seže niti do pasu. Potrebno bo še veliko vaje v manipulaciji. Sieg!" Besedilo je bilo naslovljeno z večjimi in poudarjenimi črkami "Ni vsak dr. G. že dr. Goebbels."⁴ Vrhovno sodišče je poudarilo, da je bilo prav vsakemu bralcu lahko jasno, da gre za satirično rubriko.

---

² Objava sodbe in objava opravičila zasledujeta odškodninski namen. Prim. 19. točko obrazložitve sodbe Višjega sodišča.

³ Iz sodb sodišč razberem, da je bila za tožnika objava fotografij sporna tudi z vidika posega v pravico do zasebnosti in svobodnega izpovedovanja vere; a presojeno je bilo, da ni kršitve pravic do zasebnosti in svobode veroizpovedi (prim. 9. točko sodbe Višjega sodišča). Iz sodbe sodišča prve stopnje: "iz [] ravnanj [tožnika] izhaja, da se je odločil družino izpostaviti v javnosti v okviru promocije sebe kot politika." (prim. 60. točko sodbe Okrožnega sodišča).

⁴ Nekatere okoliščine primera, povzete iz dejanskih ugotovitev sodišč: tožnik je politik, vidni član politične stranke, absolutno javna oseba; tožnik sam izpostavlja svojo družino fotografirano, pristaja, da se fotografije njegovih otrok objavljajo v medijih in celo prodajajo.

4. Sporna objava presega informativni pomen obeh fotografij. Preseganje informativnega pomena je, menim, dvojno. Prvič. Kontekst in način objave fotografij sugerirata njuno primerjavo in s tem neizogibno sprožata pri bralcu proces ugotavljanja enakosti, podobnosti in različnosti primerjanih vsebin. Drugič. Sugerirana je primerjava med drugim z osebo, ki je na fotografiji poimenovana in ki je bila politik in minister za propagando v Nemčiji v obdobju nacizma. Razumem, da opisano preseganje informativnega pomena sporočila namiguje na izražanje negativnega mnenja. In v celoti se strinjam z večino, da gre za ostro negativno vrednostno sodbo. Toda, menim, da sugerirana primerjava zaradi oblike, v kateri je izražena, na negativno vrednostno sodbo namiguje, da bralca postavlja v položaj, naj si jo izoblikuje sam, in da je bralcu očiten satirični kontekst objave.

II.

5. Predmet presoje sodišča je pri trku svobode izražanja in pravice do časti in ugleda vselej takšno ali drugačno izražanje, ki je škodljivo za ugled drugega. A razumevanje objav pri posameznikih je izraz vrednotenja in s tem nujno podvrženo številnim in različnim subjektivnim ocenam. Pomeni se porodijo in postanejo jasni šele ob upoštevanju okoliščin in dejstev, ki vplivajo na razumevanje in ki so, razumljivo, pri vsakem posamezniku zelo različna. Ne preseneča zato, da imajo posamezniki različne predstave, mnenja, vrednostne sodbe in prepričanja o istih objavah. Toda, kateri izmed možnih pomenov konkretne objave naj bo tema presoje sodišča pri iskanju ravnovesja med svobodo izražanja in pravico do časti in ugleda?

6. Iz ustavnosodne presoje izhaja, da mora sodišče pomen objave, ki je predmet presoje, motriti z zornega kota povprečnega bralca⁵ in da subjektivni občutek tožnika o žaljivosti konkretne objave ni pravilno izhodišče.⁶ Prepričana sem, da z vidika svobode izražanja tudi ni nepomembno, ali se pri iskanju ravnovesja v trku s pravico do časti in ugleda nalagajo v breme svobodi izražanja vsi hipotetično mogoči pomeni objave, pri čemer se presoja sodišča nato osredotoči na tistega izmed pomenov, ki je za čast in ugled najbolj obremenjujoč, ne da bi to bilo kakorkoli utemeljeno.^{7, 8}

---

⁵ Prim. odločbo Ustavnega sodišča št. Up-406/05 z dne 12. 4. 2007 (Uradni list RS, št. 35/07, in OdlUS XVI, 51), 10. točka obrazložitve.

⁶ Prav tam.

⁷ Iz sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice (v nadaljevanju ESČP) v zadevi *Wirtschafts-Trend Zeitschriften-Verlags GmbH (št. 3) proti Avstriji* z dne 13. 12. 2005, v kateri je bila Avstrija obsojena zaradi kršitve pravice iz 10. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94): Pritožnica je bila v Avstriji obsojena, ker je sodišče v vzpostavljeni povezavi med go. G. in "Bonnie" prepoznalo očitek o udeležbi pri kriminalnem dejanju, četudi ni spregledalo, da je bilo v članku zapisano, da zoper go. G. ni sumov storitve kaznivega dejanja. V postopku pred ESČP je bilo zatrjevano, da je legendarni par "Bonnie and Clyde" v Avstriji poznan in da se ime "Bonnie" v prvi vrsti povezuje z žensko, ki je skupaj s partnerjem storila vrsto kaznivih dejanj in se potem skupaj z njim z begom neuspešno poskušala izogniti kazenski obtožbi. ESČP je tako sklepanje zavrnilo kot nesprejemljivo. Presodilo je, da z vidika povprečnega bralca ni verjetno, da bi do takega

Ustavno sodišče je že zavzelo stališče, da je opredeljevanje pomena sporne izjave s stališča prestrogih meril nezdružljivo s svobodo izražanja. Paziti je namreč treba, da s prestrogimi merili presoje (ki so nato ključna za izrečeno omejitev svobode izražanja) ne bi razvrednotili varstva pravice svobode izražanja, ki naj zagotavlja svobodno izmenjevanje mnenj.⁹ Ali, kot sledi iz sodbe Vrhovnega sodišča št. II Ips 509/2004 z dne 13. 7. 2005, pristop, ki bi pisca ali govorca obremenjeval zgolj zaradi ene izmed možnih razlag besednega sporočila, ni združljiv s svobodo izražanja.

7. Utemeljitev omejitve svobode izražanja zaradi kršitve pravice do časti in ugleda predpostavlja objektivno razumevanje objave. Njeno ovrednotenje z vidika številnih faktorjev sicer niti ni mogoče. Opredeljevanje pomena spornega besedilnega in/ali slikovnega prispevka je v sporih, kakršen je obravnavani, zato odločilnega pomena. Z njim naj *sodišče* opredeli, kaj prispevek sporoča oziroma katera vsebina izraženega bo predmet njegove presoje. Dokler sodišče ne odgovori na to temeljno dilemo, predmet presoje sploh ni opredeljen. Tudi merila, pomembna za ovrednotenje nasprotujočih si interesov pri iskanju pravičnega ravnovesja med pravicama v trku, so, razumljivo, vselej osredotočena na konkretni pomen izražanja in uporabljena ob njegovem upoštevanju. Drugače ne gre. Kako naj sicer ovrednotimo težo posega v posameznikovo čast in ugled, če prej nismo opredelili pomena za ugled škodljivega izražanja. Prav vsebina izraženega je zato v osrčju tehtanja med nasprotujočimi si interesi v trku *in concreto* in s tem (za zunanjega opazovalca, domnevam, misterioznega) iskanja ravnovesja med svobodo izražanja in pravico do časti in dobrega imena.¹⁰ Opredeljevanje pomena objave je zato ena izmed bistvenih faz presoje. In zanj veljajo posebna pravila. Spoštovati jih je treba najprej zato, ker preprečujejo zlitje sodnikovega pogleda s pogledom posameznika, ki se čuti razžaljenega, kar je že na prvi pogled zgrešeno;¹¹ pa tudi zato, ker preprečujejo, da bi videli tisto, kar želimo videti, in ne tistega, kar je. V celoti zato sprejemam stališče večine, da je treba upoštevati celovit, povprečen in osrednji pomen sporočila, ki ga prinaša sporna objava z vidika povprečnega bralca.¹² Prepričana sem, da je v primerih, ko je objektivno gledano teh pomenov več, treba v sodbi utemeljiti tudi,

---

sklepanja v resnici prišlo, izhajajoč pri tem iz vsebine članka in ironičnega konteksta. Prim. 44. točko obrazložitve sodbe ESČP v zadevi *Wirtschafts-Trend Zeitschriften-Verlags GmbH (št. 3) proti Avstriji* z dne 13. 12. 2005.

⁸ Če je možnih več pomenov, se izhaja iz pomena, ki je za svobodo izražanja manj obremenjujoč. Povzeto po H. D.Jarass in B. Pieroth, *Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland*, 11. izdaja, Beck Verlag, München 2011, str. 209, avtor se sklicuje na stališče nemškega Zveznega ustavnega sodišča. Prim. še I. von Münch in P. Kunig (ur.), *Grundgesetz-Kommentar*, 1. knjiga, Verlag C. H. Beck, München 2012, str. 499, in K. Wegner v: H.-P. Götting, C. Schertz, W. Seitz in drugi, *Handbuch des Persönlichkeitsrechts*, C. H. Beck, München 2008, str. 498, ki za nemški pravni prostor navaja, da lahko sodišče v primeru, ko je mogočih več razlag izjavljene vsebine, vzame za osnovo odločitve obsodbe vredni pomen le, če so drugi pomeni izločeni z vzdržnimi (*tragfähig*) razlogi.

⁹ Prim. odločbo Ustavnega sodišča št. Up-1128/12 z dne 14. 5. 2015, Uradni list RS, št. 37/15.

¹⁰ Tehtanje predpostavlja razumevanje izraženega. Povzeto po H. D.Jarass in B. Pieroth, nav. delo, str. 204, avtor se sklicuje na stališče nemškega Zveznega ustavnega sodišča.

¹¹ Prim. na primer I. von Münch in P. Kunig (ur.), nav. delo, str. 498.

¹² Prim. 20. točko obrazložitve večinske odločbe.

zakaj naj bo dan na tehniko določen, s strani sodišča izbrani pomen.¹³ Odsotnost razlogov o tem predpostavlja, da so pomeni izrečenega osvobojeni, kar, menim, odpira prostor presoji *ex post* na način, ki ni združljiv s svobodo izražanja, ker je zanjo zaradi *ex ante* preširoke grožnje s sankcijami preveč omejujoč. Neizogibno vodi v samocenzuro.

III.

8. Večinska odločba pritrjuje pritožnici, da sporna objava z vidika povprečnega bralca ne more imeti pomena vzporejanja tožnika z zakoncema Goebbels v pogledu grozljivega zgodovinskega dejstva o umoru njunih otrok.¹⁴ S to presojo večine se v celoti strinjam. In naj jasno izrazim, da bi se strinjala tudi s presojo Vrhovnega sodišča, da so meje sprejemljivega novinarstva presežene, celo očitno, če bi sporni objavi z vidika povprečnega bralca lahko pripisala sporočilo o podobnosti ali celo enačenju tožnika z Goebbelsom v pogledu tega grozljivega zgodovinskega dejstva. S tem v zvezi dodajam dvoje. Prvič. Vrhovno sodišče ni pojasnilo, zakaj je svojo presojo osredotočilo prav na ta pomen. Drugič. Iz sodbe sodišča prve stopnje razberem, da je bilo tako tožnikovo razumevanje pomena spornega sporočila; sodišče prve stopnje ga je zavrnilo, upošteva merilo povprečnega bralca.¹⁵ Ob teh izhodiščih sem menila, da je sodba Vrhovnega sodišča utemeljena s stališčem, ki ni združljivo s pravico do svobode izražanja in da je zato podana kršitev pritožnične pravice do svobode izražanja.

9. Večinska odločba utemelji preseganje vsebine besedilnih člankov s stališčem o "pomenski odprtosti" primerjave fotografij.¹⁶ Toda, menim, da stališče o pomenski odprtosti samo zase v ničemer ne prispeva k opredelitvi celovitega, povprečnega in osrednjega pomena sporočila, ki ga prinaša sporna objava z vidika povprečnega bralca, to je z izhodiščem, s katerim se strinjam, in ki je tudi po stališču večine ključno za fazo opredeljevanja pomena izjave.¹⁷ Morda večinska odločba s tem pritrjuje razlogom Višjega sodišča, da "fotografija oz. primerjava fotografij v opazovalcu sproži plaz asociacij" in da gre za pojmovno odprto primerjavo. A presoja Višjega sodišča o nujnosti izreka odškodninske civilnopravne sankcije nikakor ne temelji na tako posplošeni opredelitvi pomena sugerirane primerjave. Višje sodišče je povsem jasno in nedvoumno pojasnilo, da ima "primerjava z drugo fotografijo, ki prikazuje splošno znan simbol zla, ki je [...] na podlagi zgodovinskih dejstev pridobil metaforične razsežnosti zla," drugačen sporočilni učinek, kot je učinek *resnih* verbalnih

---

¹³ Svobodo izražanja kršijo sodbe, ki izrečejo sankcijo, opirajoč se na določen pomen sicer večpomenskega izražanja, ne da bi druge možne pomene izključile z razumnimi razlogi. Povzeto po I. von Münch in P. Kunig (ur.), nav. delo, str. 499, avtor se sklicuje na stališče nemškega Zveznega ustavnega sodišča.

¹⁴ Prim. 20. točko večinske odločbe.

¹⁵ Iz sodbe sodišča prve stopnje razberem tudi, da je to sodišče zanikalo, da bi bilo grozljivo dejstvo umora Goebbelsovih otrok splošno znano. Prim. 33. točko sodbe Okrožnega sodišča.

¹⁶ Prim. 22. točko obrazložitve večinske odločbe.

¹⁷ Prim. 20. točko obrazložitve večinske odločbe.

prispevkov. Za obsodbo pritožnice tako v postopku pred Višjim sodiščem ni bil ključen "plaz sproženih asociacij," temveč specifičen sporočilni učinek primerjave, kot ga je opredelilo Višje sodišče. Višje sodišče pa se pri tem ni spraševalo o dojemanju povprečnega bralca, niti o povprečnem in osrednjem pomenu sporočila, niti o zahtevah, ki so na sodišče naslovljene v primeru, ko je objektivno gledano mogoče v sporni objavi prepoznati več pomenov. In Višje sodišče, ki je očitno zmotno pripisalo satiri nižji nivo varstva, prav zato satiričnega konteksta sporne objave ni moglo pravilno ovrednotiti. To povsem jasno sledi iz večinske odločbe.¹⁸ Menila sem zato, da tudi sodba Višjega sodišča temelji na stališčih, ki niso združljiva s svobodo izražanja in da je tako podana kršitev pritožnične pravice do svobode izražanja.

10. *Naj strnem.* Nujnost izreka civilnopravne odškodninske sankcije v demokratični družbi v izpodbijanih sodbah ni bila utemeljena z dejstvom, da gre za primerjavo dveh družinskih fotografij. Ključen je bil jasno opredeljen *konkretni* pomen sporočila, ki sta ga sugerirani primerjavi pripisali sodišči. Bistveno zanj je, da sta sodišči šteli, da sugerirana primerjava neizpodbitno namiguje na podobnost ali celo enačenje tožnika z lastnostmi, ki pomenijo popolno dehumanizacijo. Ali, povedano drugače, da iz sugerirane primerjave družinskih fotografij vznikajo najbolj grozljive podobe človekovih ravnanj, osvobojene fotografij, in da se vse te grozljive podobe projicirajo na tožnika. Žal je Ustavno sodišče zamudilo priložnost, da pomenu sporne objave posveti pozornost in nadgradi svoja dosedanja stališča na temo opredeljevanja objektivnega pomena izražanja z vidika zahtev pravice do svobode izražanja v tem kočljivem primeru. Na ta način bi prispevalo k izgrajevanju predvidljivosti sodnega odločanja. To se mi zdi za primere, kot je obravnavani, iz razlogov, ki sem jih uvodoma obrazložila, še posebej pomembno.

IV.

11. Sporne objave Višje sodišče po stališču večine ni pravilno presojalo zaradi napačnega vrednotenja satire.¹⁹ Za Vrhovno sodišče je bilo, naj spomnim, odločilno vzporejanje tožnika z grozljivim dejstvom umora otrok, ker je pritožnica s tem posegla v nedotakljivost jedra pravic iz 34. in 35. člena Ustave, in s tem nedopustno v tožnikovo pravico do časti in ugleda.²⁰ Večinska odločba zanika pravilnost takega pomena sporne objave.

---

¹⁸ Prim. 29. točko obrazložitve večinske odločbe, v katerem je jasno izraženo drugačno stališče o kriteriju za presoje svobode izražanja, ko gre za satiro, kot ga je zavzelo Višje sodišče; prim. še izrek večinske odločbe, iz katerega sledi, da je bila sodba Višjega sodišča tudi predmet samostojne presoje Ustavnega sodišča.

¹⁹ Po podatkih spisa Vrhovno sodišče predloga za dopustitev revizije glede za predlagatelja spornega stališča Višjega sodišča o nižjem varstvu satiričnih objav ni dopustilo.

²⁰ Prim. 19. točko obrazložitve sodbe Vrhovnega sodišča.

12. Če se v večinski odločbi izrecno spodkoplje ključni razlog izpodbijane sodbe – to je v tej sodbi pripisani pomen sporočila – njeni razlogi ne morejo biti ustrezni in zadostni. *Non sequitur*. Smiselno enako velja, če se objava v satiričnem kontekstu v izpodbijani sodbi motri z očitno nepravilnega stališča o nivoju varstva satire. Iz tega lahko izpeljem, da nujnost izrečene civilnopravne sankcije ni ustrezno in zadostno obrazložena niti v sodbi Vrhovnega sodišča niti v sodbi Višjega sodišča. Z drugačnim stališčem večine²¹ se nisem mogla strinjati.

13. Drugače kot večina sem menila, da sta bila z razlogi večinske odločbe, s katerimi se v celoti strinjam, izpodbita odločilna razloga sodb Vrhovnega sodišča in Višjega sodišča. Če konkretnega sporočila, ki ga je sporni objavi pripisalo Vrhovno sodišče, ta ne prenaša, in če je bil satirični kontekst v izpodbijani sodbi nepravilno ovrednoten z vidika svobode izražanja, se sprašujem, kaj potem utemeljuje kršitev tožnikove pravice do časti in ugleda ter s čim je utemeljena nujnost izreka odškodninske civilnopravne sankcije v demokratični družbi? Če prav razumem, je to stališče večinske odločbe, da se tožniku zato, ker so na fotografiji tudi njegova žena in otroci, na katere se satirična kritika ne nanaša, priznava "pravno varstvo pred neupravičenimi posegi v ugled njegove družine."²²

14. Iz izpodbijanih sodb ne razberem, da bi se tožnik skliceval na upravičenje, da v vlogi očeta, v svojem imenu in za svoj račun, s civilnopravnimi, odškodninskimi sankcijami, varuje (kolektivni) ugled svoje družine. V imenu otrok je postavil zahtevek, naj se jim pritožnica opraviči, vendar s tem delom zahtevka ni bil uspešen.²³ Ne preseneča me zato, da se sodišči v izpodbijanih sodbah nista izrekli o področju varovanja *posameznikove* pravice do časti in ugleda s tu obravnavanega vidika (kolektivnega) ugleda družine. V izpodbijanih sodbah tako ni odgovorov na številna vprašanja, ki jih sproža na današnji stopnji razvoja (kolektivni) ugled družine v sociološkem in pravnem smislu. Še posebej pomemben bi bil za obravnavani primer odgovor na vprašanje pravnega varovanja (kolektivnega) ugleda družine z zahtevkom posameznika (očeta), ki ga daje (obligacijsko) zakonsko pravo zaradi varstva posameznikove pravice do časti in ugleda v obliki povrnitve nepremoženjske škode nosilcu te pravice.²⁴ Skratka. Iz podatkov spisa ne razberem, da bi bil (tožnikov) interes varstva (kolektivnega) ugleda družine umeščen na prizorišče soočenja (domnevam) nasprotujočih si pogledov pravnih strank, da bi bil dan na sodniško

---

²¹ Prim. 31. točko obrazložitve večinske odločbe.

²² Prim. 29. točko obrazložitve večinske odločbe.

²³ V tem delu je bil njegov zahtevek zavrnjen. Iz spisa ne izhaja, da bi to odločitev sodišča tožnik izpodbijal.

²⁴ Iz večinske odločbe ne razberem, da bi se domača sodišča in teorija doslej že izrekala o pravnem varstvu (kolektivnega) ugleda družine v okviru sankcij, ki jih ureja zakonsko pravo zaradi varstva posameznikove časti in ugleda. Za nemški pravni prostor primerjaj K. Wegner v H.-P. Götting, C. Schertz, W. Seitz in drugi, nav. delo str. 629: v tem delu se družini, ne glede na posebno ustavnopravno varstvo, ki ga uživa, zanika, da bi bila nosilka osebnostnih pravic; le izjemoma je mogoče pri presoji o kršitvi ugleda posameznega družinskega člana upoštevati kršitev časti in ugleda drugega družinskega člana, za kar veljajo stroge zahteve.

tehtnico in da bi bil z njim utemeljen izrek civilnopravne odškodninske sankcije in s tem nujnost omejitve svobode izražanja v demokratični družbi.

15. Tožnikov interes, da varuje (kolektivni) ugled družine, tako ni bil tema izhodiščnega sodnega spora. Zgolj to, da je Višje sodišče pojasnilo, da je tožnik na fotografiji v vlogi "družinskega očeta," samo zase, menim, še ne pomeni, da je mogoče njegovo presojo zreducirati na to okoliščino. To bi bila prevelika poenostavitev. Naj ponovim, ne sodba Višjega sodišča ne sodba Vrhovnega sodišča ne temeljita na tej okoliščini. Ob takšnem mojem izhodišču se nisem mogla znebiti občutka, da pritožnici niti v izhodiščnem sodnem sporu niti v postopku pred Ustavnim sodiščem ni bila dana možnost, da bi se izjavila o (kolektivnem) ugledu družine. Prav tako ni mogla predstaviti morebitnih svojih argumentov zoper stališče, da se po domačem zakonskem pravu (zaradi zahtev Ustave) v okviru varstva pravice do časti in ugleda varuje (kolektivni) ugled družine in da je to varstvo zagotovljeno z zahtevkom na povrnitev nepremoženjske škode nosilcu pravice. Enako velja za morebitne pritožnične razloge, ki zaradi okoliščin obravnavanega primera izključujejo možnost tovrstnega varstva tožnikove časti in ugleda *in concreto*.

16. *Sklep*. Večinska odločba me ni prepričala: kot razumem, na eni strani pritrjuje pritožbenim argumentom in izpodbija odločilne razloge izpodbijanih sodb, na drugi strani utemeljenost istih pritožbenih argumentov zavrača s stališčem, da so razlogi izpodbijanih sodb ustrezni in zadostni. Poleg tega na stran pravice do časti in ugleda na sodniški tehtnici dodaja (kolektivni) ugled družine, o katerem se pritožnica ni imela možnosti izjaviti. Za večinsko odločbo, ki, menim, tudi zato ne prispeva k izgrajevanju predvidljivosti odločanja, žal nisem mogla glasovati.

dr. Dunja Jadek Pensa
Sodnica

dr. Jadranka Sovdat
Sodnica